

Силабус
освітнього компоненту
(за вибором здобувачів освіти)

Теорія економічного аналізу

Назва дисципліни:	Теорія економічного аналізу
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=523
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра менеджменту
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Бочарова Надія Аваківна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	+380675777663
E-mail:	bocharova.n.a.xnadu@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є підготовка фахівців до професійної діяльності з питань економіки і управління на сучасних підприємствах, зокрема вирішення завдань при аналізі та підвищенні ефективності їх роботи.

Предмет: принципи економічного аналізу господарської діяльності та його структурних підрозділів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у студентів сукупності знань, вмінь та уявлень з теоретичних основ економічного аналізу;
- формування системи знань, необхідних для дослідження економіки підприємств виробничої і невиробничої сфери, правильної та об'єктивної оцінки і прогнозу їх господарсько-фінансової діяльності;
- оволодіння теоретичною та практичною підготовкою з наукових основ економічного аналізу, його методу і методології;
- формування вмінь використання економіко-логічних і економіко-математичних методів і моделей для вивчення економіки підприємств.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- роль і місце аналізу в управлінні сучасним підприємством;
- основні прийоми та методи економічного аналізу;
- методи комплексної оцінки господарської діяльності підприємства;
- сучасні методи та моделі аналізу діяльності автотранспортних підприємств.

вміти:

- розраховувати вплив окремих факторів на зміну результативних

показників роботи підприємства;

- дати комплексну оцінку господарсько-фінансової діяльності підприємства;

- використовувати різні методи та прийоми аналізу діяльності підприємства;

- формулювати висновки за результатами аналізу та обґрунтовувати конкретні заходи щодо підвищення ефективності роботи автотранспортних підприємств.

мати уявлення про:

- основне коло питань економічного аналізу у сучасних економічних умовах господарювання автотранспортних підприємств країни;

- методичний інструментарій економічного аналізу;

- сучасні методи та засоби прийняття управлінських рішень за допомогою прийомів економічного аналізу;

- передовий закордонний досвід аналізу функціонування автотранспортних підприємств.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

дисципліна вивчається після вивчення дисциплін економічного напрямку.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності (ЗК)	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здатність працювати у міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	Здатність визначати та описувати характеристики організації. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. Здатність визначати перспективи розвитку організації. Вміння визначати функціональні області організації та

	зв'язки між ними. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення. Здатність здійснювати організаційне, технологічне, технічне та інформаційне забезпечення базових функцій логістики; ставити і вирішувати завдання із синхронізації, координації та інтеграції логістичних процесів у функціональних областях логістики. Здатність формулювати вимоги до транспорту, до систем зберігання і складської обробки вантажів і приймати рішення щодо їх вибору; ставити і вирішувати завдання з управління матеріальними та супутніми потоками в логістичних системах. Здатність формувати поведінку та оцінювати діяльність підприємства на ринку автотранспортних послуг, обирати та застосовувати, відповідно до різних функціональних галузей логістики, методи, моделі і алгоритми дослідження логістичних систем. Здатність планувати, організовувати та контролювати операційну логістичну діяльність в ланцюгах постачання (операції транспортування, вантажопереробки, зберігання, сортування, маркування, консолідації, митного оформлення, інформаційної підтримки тощо).
Програмні результати навчання	
	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та

	іноземною мовами. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в сфері логістичного управління і управління ланцюгами постачань. Демонструвати навички оптимізації організаційно-технологічних аспектів управління закупівлями матеріальних ресурсів, логістичної підтримки виробничих процесів, збуту готової продукції, управління запасами, транспортування і вантажопереробки, складування та логістичного сервісу. Демонструвати здатність застосовувати логістичний інструментарій при оцінюванні діяльності підприємств, в тому числі транспортних, транспортно-експедиційних і логістичних. Демонструвати здатність використовувати сучасні підходи до здійснення операційної, логістичної, маркетингової та комерційної діяльності автотранспортних підприємств.
--	--

Тематичний план

№ те- ми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кіль- кість годин	
		очна	заоч- на
1	ЛК Теоретичні основи економічного аналізу	5	1
	ПР Використання традиційних прийомів аналізу в роботі вантажного АТП	3	1
	СР Методологічні основи економічного аналізу	7	12
2	ЛК Організація та інформаційне забезпечення економічного аналізу	5	1
	ПР Використання методів детермінованого аналізу в роботі пасажирського АТП	3	1
	СР Способи обробки економічної інформації	7	12
3	ЛК Метод і методика економічного аналізу	6	2
	ПР Прийоми економічного аналізу. Методи комплексної оцінки господарської діяльності підприємства	4	2
	СР Методика комплексного економічного аналізу	7	13
4	ЛК Аналіз резервів підвищення ефективності господарської діяльності	5	2
	ПР -	-	-
	СР Моделювання детермінованих факторних систем	7	12

5	ЛК Прийняття управлінських рішень на основі маржинального аналізу	5	1
	ПР Використання маржинального аналізу для прийняття управлінських рішень	3	2
	СР Способи вимірювання впливу факторів в детермінованому аналізі	7	12
6	ЛК Функціонально-вартісний аналіз як інструмент підвищення ефективності виробництва	6	2
	ПР Використання графічних методів економічного аналізу в роботі АТП	3	2
	СР Вивчення стохастичних зв'язків в економічному аналізі	7	13
Ра- зом	ЛК	32	8
	ПР (ЛР, СЗ)	16	8
	СР	42	74

Індивідуальне навчально-дослідне завдання: не передбачене.

Методи навчання:

- 1) словесні:
 - 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
 - 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні:
 - 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
 - 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», аналіз реальних проблем, метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Конкретизація, деталізація критеріїв та системи оцінювання з урахуванням специфіки освітнього компоненту здійснюється на основі загальних критеріїв, наведених у СТБНЗ 7.1-02:2018 «Положення про організацію освітнього процесу в ХНАДУ»

(https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Ychebotdel/norm_dok/stvnz_7_1_02.pdf) та СТБНЗ 90.1-01:2021 «Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти»

(https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz-90.1-01_2021.pdf).

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою п'ятибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальную шкалу.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за п'ятибальною шкалою («5», «4», «3», «2», «1») і заносяться у журнал обліку академічної успішності:

– «відмінно» («5»): здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре» («4»): здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно» («3»): здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно» («2», «1»): здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Здобувач вищої освіти має отримати оцінку з кожної теми.

3.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

3.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

3.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

3.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

4 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{\text{поточ}} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{\text{поточ}}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-ба- льна шкала	100- ба- льна шка-	4- ба- льна шкала	100- ба- льна шка-	4- ба- льна шкала	100- ба- льна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
------------------------	-----------------------------	-------------------------	-----------------------------	-------------------------	------------------------------	--------------------	-------------------------

Підсумкове оцінювання

1 Підсумковий контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється у формі заліку.

2 Здобувач вищої освіти отримує залік з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100- бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

3 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

4 Результат навчання оцінюється:

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 3;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) відповідно до таблиці 4.

Таблиця 3 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	не зараховано

5 Із метою мотивації здобувачів до активного та якісного виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані заохочувальні бали. Мотивація здобувачів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки здобувачів і робочою програмою з навчальної дисципліни.

Таблиця 4 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному

				сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

6.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність.

6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів;
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

6.3 Кількість балів за індивідуальні завдання здобувача не може перевищувати 20 балів.

7 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів. Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 4.

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в

т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

- 1.1 Антонюк О.П. Економічний аналіз: посіб. Київ : «Ліра-К», 2016. 320 с.
- 1.2 Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава: РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
- 1.3 Данилюк М.О. Метошоп І.М., Войтків Л.С., Паневник Т.М., Буй Ю.В. Економічний аналіз: навч. посіб. ІФНТУНГ. Івано-Франківськ. 2018. 316 с
- 1.4 Кулик А.В. Теорія економічного аналізу: навч. посібник. К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2018. 452 с.
- 1.5 Мец В.О. Економічний аналіз (Збірник практичних завдань і тестів за даними П(С)БО): навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2016. 236 с.
- 1.6 Микитюк В.М., Паламарчук Т.М., Русак О.П. Основи економічного аналізу: навч.-метод. Посібник. Житомир: Рута, 2018. 440 с.
- 1.7 Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: Практикум. Київ: «Ліра-К», 2016. 296 с.
- 1.8 Черниш С.С. Економічний аналіз. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) К.: ЦУЛ, 2016. 312 с.

2. Допоміжна література

- 2.1 Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон: навч. посібник для ВНЗ. К. : Центр учб. літ., 2016. 292 с.
- 2.2 Козак Ю.Г., Спорек Т. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник для внз. М-во освіти і науки України, Одеський нац. економ. ун-т, Економ. ун-т у Катовіцах. К. ; Катовіце: Центр учб. літ., 2016. 290 с.
- 2.3 Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. К.: ХайТек Прес, 2016. 336 с.
- 2.4 Мацелюх Н. П., Максименко І.А. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посібник. К. : Центр учб. літ., 2016. 226 с.
- 2.5 Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч. посібн. Тернопіль:, ТНЕУ, 2016. 304 с.
- 2.6 Синькевич Н. І. «Економічний аналіз»: курс лекцій. Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 97 с.
- 2.7 Цаль-Цалко Ю. С., Мороз Ю. Ю., Мельник Т. Ю. Облік, статистика, аналіз та аудит в системі контролювання фінансових результатів підприємства: монографія. Житомир : Рута, 2016. 291 с.
- 2.8 Шестерняк М. М. Сучасний економічний аналіз та його основні види. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 20. Ч. 3. С. 158-162.
- 2.9 Школьник І.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник; Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України", Каф. фінансів. К.: Центр учб. літ., 2016. 368 с.

3. Додаткові джерела:

- 2.1. дистанційний курс: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=523>
- 2.2. Безкоштовна бібліотека. URL: <http://www.management.com.ua>.

- 2.3. Бібліотека наукових праць провідних видавництв. URL: <https://link.springer.com/>; www.emeraldinsight.com/md.htm; www.interscience.wiley.com
- 2.4. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidru4niki.com/menedzhment/> ; <https://pidru4niki.com/ekonomika/>.
- 2.5. Національна бібліотека України ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/901>.
- 2.6. Освіта.ua. Менеджмент. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/>.
- 2.7. Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. URL: <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>.
- 2.8. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.
- 2.9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України. URL: <http://me.kmu.gov.ua>.
- 2.10. Офіційний сайт Світового економічного форуму. URL: <http://www.weforum.org>.
- 2.11. Офіційний сайт Фонду миру. URL: <http://www.fundforpeace.org/global>.
- 2.12. Центр фінансово-економічних наукових досліджень. Бібліотека. URL: http://www.economics.in.ua/p/blog-page_45.html
- 2.13. IDEAS bibliographic database <https://ideas.repec.org/>
- 2.14. The Innovation Portal. URL: <http://www.innovation-portal.info/books/>
- 2.15. The Manager. URL: www.themanager.org

Розробник силабусу навчальної
дисципліни, к.е.н., доц.

Надія БОЧАРОВА

Завідувачка кафедрою
менеджменту, д.е.н., проф.

Оксана КРИВОРУЧКО